

№	Автор	Назва твору	Жанр	Головні герої	Тематика
ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА					
1	вважають Нестор Літописець – чернець Киево-Печерської лаври.	«Повість минулих літ»	Літопис	-----	Мотиви: <ul style="list-style-type: none"> Захоплення безстрашшям князів та героїчним минулим Київської Русі. Глибокий сум з приводу княжих чвар і міжусобиць. Цікава легенда про початок укр. держави, про перших князів, про заснування Києва, про походи київських князів, про Олега та його похід на столицю Візантії Царгород (сучасний Стамбул), про войовничого Святослава, який не знав страху, про загибель Ігоря, про помсту княгині Ольги древлянам, про вбивство Бориса й Гліба їхнім братом Святополком.
2	-----	«Слово про похід Ігорів» XII ст.	Героїчна поема (або літописна повість)	Князі: Ігор Святослав Всеволод; Ярославна (дружина Ігоря); Половці: Овлур, Гзак, Кончак.	Тема: зображення невдалого походу Новгород-сіверського князя Ігоря на половців 1185р. Ідея: Заклик руських князів до єднання для спільної боротьби проти зовнішніх героїв.
3	Г. Сковорода <u>родоначальник літерат. байки</u> бароко	"De libertate" («Про свободу»)	Ліричний вірш (вірш-пісня) (громадянська лірика)	-----	Тема: зображення волі як найбільшого багатства людини. Ідея: оспівування Б.Хмельницького, борця за свободу рідного народу, яка є найбільшим багатством людини.

		«Всякому місту звичай і права» (пісня №10) збірка «Сад божественних пісень» (30 пісень)	Ліричний вірш (вірш-пісня)	-----	Соціальна сатира на різних представників панства: чиновників, купців, кар'єристів, яких породив кріпосницький лад
		«Бджола та Шершень» Збірка «Байки Харківські» (30 творів)	Байка (в прозі) з двох частин: • Фабула (розповідь) • Сила (висновок, повчальна частина, мораль)	Бжоло, Шершень	Ідея «сродної праці» - праці за нахилом. Кожна людина повинна займатись улюбленою справою, тоді вона буде щасливою і принесе користь суспільству.

НОВА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

4	І. Котляревський - <u>зачинатель нової української літератури</u> (класицизм)	«Енеїда» - енциклопедія народ. побуту українців XVIII ст. 1798р. → перші три частини (Все разом написано впродовж 30 років)	бурлескно – трагедійна поема. (жарт, перевдягання). ямб	Еней , батько Анхіз , мати Венера ; троянці Низ та Евріал ; Зевс , Меркурій , Еол , Нептун , Юнона ; цариця Дідона , відьма Сивілла , цар Латин , його дружина Амата , донька Лавінія ; цар рутульців Турн .	Сюжет запозичений у Вергілія, але у Вергілія зображувались і оспівувались загарбницькі війни предків. У Котляревського – зображена дійсність XVIII ст. , показ паразитизму, жорстокості, хабарництва, пияцтва, зажерливості, пихатості панівних класів.
---	--	--	---	---	--

		«Наталка Полтавка»	Соціально – побутова драма. (малоросійська опера) композитор – Лисенко.	Стара вдова Горпина Терпилиха , її дочка Наталка♥ ; далекий родич Терпилихи Микола , сирота Петро♥ ; возний Тетерваковський , виборний Макогоненко .	Кохання бідної української дівчини – селянки, яка відстоює своє право на щастя. На шляху до одруження перешкодою стає майнова нерівність.
5	Григорій Квітка – Основ'яненко - зачинатель і перший класик <u>худ. прози</u> сентименталізм	«Маруся»	сентиментально – реалістична повість	Наум Дрот , його дружина Настя ; їхня дочка Маруся ♥ Василь .	Зображення життя українського селянства, праця, побут і звичаї народу.
6	Т. Шевченко - основоположник нової <u>укр. літератури</u> .	«Катерина» присвячена В.Жуковському	Соціально – побутова поема	Катерина , її батько, мати, син Івась , москаль Іван .	Зображення трагічної долі жінки – покритки(народившая поза шлюбу) і дитини – безбатченка в кріпосному суспільстві.
	Рання творчість - романтизм	«До Основ'яненка»	Послання	-----	Захоплення героїчним минулим України; роль уроків історії для вирішення проблем сучасності; віра в безсмертя рідного народу.

		«Гайдамаки» романтичний твір!	Поема (історико-героїчна) ліро-епічну	Ярема Галайда (не істор. постать) ♥ Оксана ; титар – батько Оксани. істор. постаті: Максим Залізняк , Іван Гонта .	Боротьба укр. народу проти польсько – шляхетського панування в Україні, змалювання широкої картини народного повстання 1768р. відомого під назвою Коліївщина на чолі з М. Кривоносом та І. Гонтою
Реалізм	Період «трьох літ» 1843-1847 рр.	«Сон»	Сатирична поема (перший в укр. літ. твір політичної сатири)	-----	Зображення справжньої суті російського імперського режиму. Автор вдається до форми сну. Саме такий прийом дав можливість автору у відносно невеликому творі зобразити широку панораму життя в тогочасній Росії. Композиція : вступ ; три частини : 1. Україна 2. Сибір 3. Петербург
		«Кавказ» Присвячена Якову де Бальмену	Сатирична поема з елементами лірики та героїки.	-----	Зображення загарбницької політики рос. Самодержавства, реакційної ролі церкви й прогнилої дворянської моралі.
		«І мертвим, і живим, і ненародженим»	Послання	-----	Критика української еліти, яка зневажає укр. народ, і заклик до соціального примирення заради відродження нації

		«Заповіт»	Ліричний вірш	-----	Заклик до повалення експлуататорського ладу й розбудови нового вільного суспільства
		«Мені однаково» цикл «В казематі»	Ліричний вірш (медитація)	-----	Патріотичне відчуття відповідальності за батьківщину. Твір побудований за принципом протиставлення
7	Пантелеймон Куліш романтизм	«Чорна рада»	Перший історичний роман (роман-хроніка) Руїна (XVII ст.) Ніжин; Хмарин	Яким Сомко – наказний гетьман Лівобережжя, Іван Брюховецький – кошовий отаман Запорізької Січі, Кирило Тур , Полковник і панотець Шрам , його син Петро Шраменко . Михайло Черевань , його дружина Меланія , дочка Леся .	Зображення історичних подій у Ніжині 1663р. – доби Руїни. (смерть Б.Хмельницького, боротьба за гетьманування на Лівобережній Україні між Тетерею, Сомком, Брюховецьким)
8	Марко Вовчок (<u>Марія Олександрівна Вілінська</u>) реалізм	«Максим Гримач»	Родинно-побутове оповідання	Заможний козак Максим Гримач , Катря ♥ – старша дочка, Тетяна – молодша; Семен ♥ - кріпак;	Тема: зображення життя вільних селян у закріпаченій Україні середини XIX ст. Ідея: обстоювання не спотвореного майновими розрахунками родинного щастя.

9	І.С. Нечуй – Левицький (І.С. Левицький) реалізм	«Кайдашева сім'я»	Соціально – побутова повість с. Семигори	Маруся і Омелько Кайдаші, Карпо і Лаврін (сини) Мотря і Мелашка (дружини синів), баба Палашка	Зображення життя українського села в пореформену добу (друга пол. ХІХ ст.) з усіма складнощами й суперечностями на прикладі однієї сім'ї
10	Панас Мирний Іван Білик (брати Рудченки) реалізм	«Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Історія написання: 1. Нарис «Подорож від Полтави до Гадячого» 2. Повість «Чіпка» 3. Роман « <u>Пропаща сила</u> » (Женева)	Соціально – психологічний роман 4 частини, 30 розділів; О.Білецький назва: «будинок з багатьма прибудовами і надбудовами» (через його композиційну складність) с. Піски	Чіпка Варениченко♥, його мати Мотря, батько Іван Вареник (Притика, Хрущ, Хрущов), баба Оришка; друг Грицько Чупруненко, його дружина Христя; «друзі» Чіпки: Матня, Лушна, Пацюк; москаль Максим і його дружина Явдошка, дочка Галя♥(польова царівна); пани Польські.	Зображення майже столітньої історії села Піски і, зокрема, долі правдошукача – бунтаря, «пропащої сили» Чіпки Варениченка
1	І. Карпенко – Карий (І. Тобілевич) реалізм	«Мартин Боруля»	Трагікомедія	Заможний хлібороб Мартин Боруля, дружина Палашка, син Степан, дочка Марися; багатий шляхтич Гервасій Гуляницький, його син Микола; реєстратор з ратуші Націєвський;	Тема: дворянство як міф про краще життя. Ідеї: - викриття бюрократизму й судової системи, заснованої на хабарництві; - засудження підміни особистісних цінностей становою належністю;

				повірений Трандалев ; наймити Борулі : Омелько й Трохим –.	
12	Іван Франко	«Мойсей» Композиція: пролог (ямб) і 20 пісень (анapest).	Філософська поема	Мойсей , єврейський народ , супротивники Мойсея: Датан і Авірон ; демон пустелі Азазель , Єгова , Єгошуа .	Зображення смерті Мойсея як пророка, не признаного своїм народом; заклик вірити у свій народ, у своє майбутнє, позбутися рабської психології й будувати нове життя «Народе мій замучений, розбитий, мов паралітик той на роздорожку...»
		«Гімн» Збірка «Із вершин і низин»	Гімн (ліричний вірш) (громадянська лірика)	-----	Заклик до боротьби народних мас за світле майбутнє, неситна віра в їхню перемогу
		«Чого являєшся мені у сні» Збірка «Зів'яле листя»	Ліричний вірш (Інтимна лірика)	-----	Нерозділене кохання
13	Ольга Кобилянська неоромантизм (символізм)	«Земля» присвячена своєму батькові Юліанові Кобилянському	Повість	Заможній ґазда Івоніка Федорчук , дружина Марійка , старший син Михайло , молодший син Сава ; заможний ґазда Василь	Тема: зображення трагічної події, що сталася в гуцульській родині хлібороба наприкінці XIX ст. Ідея: поміркування над причинами братовбивства, тобто першогоґріха, зла у світі.

				Чоп'як, його дружина Докія й дочка Парасинка , її чоловік Тодорка ; панська наймичка Анна ; циганка Рахіра та її батько Григорій .	
14	Леся Українка (Лариса Петрівна Косач) «тридцятилітня війна» - туберкульоз кісток Неоромантизм (неокласицизм)	«Лісова пісня» події розгорт. На Волині	Драма – феєрія (казковий, чарівний)	Лукаш♥ , його мати, дядько Лев , Килина , Мавка♥ , Лісовик , Перелесник , Водяник , Русалка Польова , Злидні	Зображення світу людини й світу природи в їх гармонійних і суперечливих взаєминах
		“ <i>Contra spem spero</i> ” («Без надії сподіваюсь»)	Ліричний вірш (філософська лірика)	-----	Заперечення тужливих настроїв, протиприродних молодості, оптимізм людини за будь-яких життєвих ситуацій
15	М. Коцюбинський (Великий Сонцепоклонник) імпресіонізм	“ <i>Intermezzo</i> ” («перерва») присвята «Кононівським полям»	Новела	Моя утрата, Ниви у червні, Сонце, Три білі вівчарки, Зозуля, Жайворонки, Залізна рука города (двічі в творі), Людське горе.	Митець і суспільство
		«Тіні забутих предків» = аналог «Ромео і Джульєтта» (Шекспір) Гуцульщина	Повість	Іван Палійчук ♥ Марічка Гутенюк , Палагна (дружина), сусід Юра ,	Зображення життя <u>гуцулів</u> у Карпатах на межі XIX – XX ст.. в гармонії з природою, традиціями й звичаями, з язичницькими й християнськими віруваннями. Оспівування почуття кохання

				батьки Івана; щезник, нявка, чугайстир.	
16	В. Стефаник експресіонізм	«Камінний хрест»	Психологічна новела	І. Дідух (Переломаний), його дружина Катерина , діти, селяни	Еміграція за океан галицького селянства XIX й XX ст.. (прощання Івана із сусідами у зв'язку з виїздом до Канади)
17	Володимир Винниченко	«Момент»	новела	Революціонер, панночка Муся , контрабандист Семен Пустун .	Тема: історія короткої любові між революціонером і панною в ризикованій для життя ситуації. Ідея: оспівування почуття кохання; усвідомлення скороминущості щастя.
18	Микола Вороний	«Блакитна Панна»	Ліричний вірш (пейзажна лірика) хорей	-----	Возвеличення краси природи і єдність її з мистецтвом.
19	Олександр Олесь (О. Кандиба)	«Чари ночі»	Романс (став популярною народною піснею) (інтимна лірика) ямб	-----	Захоплення красою життя й кохання.

		«О слово рідне, орле кутий!..»	Ліричний вірш (патріотична лірика) ямб	-----	Любов до рідної мови в заклик до її збереження.
20	П. Тичина символізм	«О, панно Інно...»	Ліричний вірш (інтимна лірика) ямб	-----	Нестерпна туга за втраченим коханням, поєднана зі світлим спогадом про нього.
		«Ви знаєте, як липа шелестить»	Ліричний вірш (інтимна лірика) ямб	-----	Світле й радісне почуття кохання весняної ночі
		«Арфами, арфами...»	Ліричний вірш (пейзажна лірика)	-----	Гімн весні як символу любові, життя й натхнення
21	М. Рильський	«Молюсь і вірю»	Ліричний вірш (філософська лірика) ямб	-----	Мотив: молодечий оптимізм, відчуття польоту.

22	М. Хвильовий (м.Фітільов)	«Я (Романтика)» присвята «Цвіту яблуні» (новела Коцюбинського)	Новела	Я – главковерх «чорного трибуналу», доктор Тагабат , дегенерат, Андрюша , мати «Я»	Протистояння добра і зла в душі героя («чекіста і людини»), його роздвоєність. Невідповідність між ідеалами революції та засобами їх досягання; розвінчання й засудження революційного <u>фанатизму</u> . «Я чекіст, але я і людина»
23	Ю. Яновський	«Вершники» склад. із новел: <ul style="list-style-type: none"> • «Подвійне коло» • «Шаланда в морі» • «Дитинство» • «Лист у вічність»... 	Роман у новелах (склад. з 8 новел)	брати Половці: денікінець Андрій , петлюрівець Оверко , махновець Панас , 14-літній Сашко , червоноармієць Іван ; батько Мусій Половець ; червоний комісар Герт	Зображення родини Половців у кривавих подіях громадянської війни. <u>«Тому роду не буде переводу, у котрому брата милують згоду»</u>
24	В. Сосюра	«Любіть Україну» (1944) у 1951 р. автора звинуватили у націоналізмі	Ліричний вірш (патріотична лірика)	-----	Щира любов до рідної України
25	В. Підмогильний	«Місто»	урбаністичний роман	Степан Радченко , Надійка , «мусінька», Тамара Василівна , її чоловік Гнідий і син Максим ; Зоська , Рита , Левко , Михайло ,	Тема: підкорення людиною міста. Ідея: розкриття характеру людини, яка підкорює місто. розповідь від третьої особи.

				Світозаров, Вигорський.	
26	Остап Вишня (Павно Губенко)	Зб. « Мисливські усмішки » («Відкриття охоти», «Як варити і їсти суп із дикої качки», «Сом», «Заєць»)	Усмішка «Синтез народного анекдоту і пейзаж. лірики»	-----	Змалювання краси рідної природи й заклик до її збереження
27	Микола Куліш	« Мина Мазайло » «Міщанство і українізація» 30 роки ХХ ст.	Сатирична комедія Харків	Родина Мазайла: Мина Мазайло , дружина Килина (Мазайлиха), діти Рина й Мокій ; дядько Тарас , Уля (подруга Рини), Мотрона Розторгуєва (Курськ) (т.Мотя), комсомольці: Тертика, Губа, Аренський	Зображення українізації й міщанства в Україні у 20-р. ХХ ст..
28	О. Довженко	« Україна в огні » (1943) заборонена Сталіном *на початку і в кінці твору звучить пісня «Ой піду я до роду гуляти»	Кіноповість Тополівка	Родина Запорожців: Лаврін і Тетяна , діти : Роман, Іван, Савко, Григорій, Трохим , дочка Олеся ; Христя Хутірна , Василь Кравчина , зрадник Заброда ,	Зображення жахливого початку війни з фашистськими загарбниками й відступу радянських військ.

				німецький офіцер Ернст фон Крауз, син Людвіг.	
		«Зачарована Десна»	Кіноповість (автобіографічний твір) Сосниця	Два ліричні герої – Сашко і Олександр Довженко, мати Одарка Єрмолаївна, батько Петро Семенович, прабаба Марусина, дід Семен, дід Захарко, Самійло – Косар,	Зображення дитинства й джерел формування митця (О. Довженка)
29	А. Малишко	«Пісня про рушник» покладено на музику Платона Майбороди	Ліричний вірш (Інтимна лірика)	-----	Материнська любов і відданість своїм дітям
30	В. Симоненко («витель молоді укр. поезії» О.Гончар)	«Лебеді материнства» покладено на музику А. Пашкевича	Ліричний вірш (колискова) Громадянська лірика	-----	Любов до матері й Батьківщини
		«Ти знаєш, що ти людина»	Ліричний вірш Філософська лірика	-----	Неповторність і цінність кожної людини як особистості

Шістдесятники

31	Іван Драч	Шістдесятники	«Балада про соняшник» Написана верлібром (не має рим, унаслідок чого дуже часто зникає і поділ на строфи)	Балада (модерна)	-----	Талант бачити красу в повсякденні
32	Д. Павличко		«Два кольори» покладено на музику Олександра Білаша	Ліричний вірш	-----	Доля людини й материнська любов
31	Ліна Костенко		«Страшні слова, коли вони мовчать»	Ліричний вірш (філософ. лірика) ямб	-----	Мотиви: значення слова в житті людини, сутність поетичного мистецтва.
			«Українське альфреско»	Ліричний вірш (філософ. лірика) ямб	-----	Мотив: розрив живого зв'язку між поколіннями, між селом і містом.
			«Маруся Чурай» («Лісова пісня»)	Історичний роман у віршах Полтава	Маруся Чурай, Грицько Бобренко, Галя Вишняківна, полковий обозний Іван Іскра, полтавський полковник Мартин Пушкар, козак Лесько Черкес, війт Семен Горбань	Зображення нещасливого кохання Марусі та Грицька в поєднанні з широкою картиною життя України XVII ст..

32	В. Стус	Шістдесятники	«Як добре те, що смерті не боюсь я»	Ліричний вірш (патріотична і філософська лірика)	-----	Мотив: Незламність, здатність залишатися людиною за будь яких обставин.
			« О земле втрачена, явися»	Ліричний вірш (невольницька і патріотична лірика)	-----	Мрія про повернення на рідну землю.
34	Григір Тютюнник		«Три зозулі з поклоном» присвята: «Любові Всевишній присвячується»	Новела	Оповідач, його батьки – Михайло і Соня; Марфа Яркова, поштар – дядько Левко	Возвеличення любові як високої християнської цінності, яка вивищує людину над буденністю, очищає її душу.
33	Олесь Гончар		«За мить щастя»	новела	артилерист Сашко Діденко, мадярка Лорі (Лариса), її чоловік; комбат Шадура	Тема: зображення кохання з першого погляду й страшної розплати за мить щастя. Ідея: оспівування краси й сили почуття кохання.

ПИСЬМЕННИКИ-ЕМІГРАНТИ

35	Євген Маланюк	« Стилет чи стилос? »	Ліричний вірш (філософська, громадянська лірика) ямб	-----	Роль слова, митця в житті суспільства.
36	Іван Багряний (Лозов'ягін)	« Тигролови » Поселення українців на Далекому Сході - Зелений Клин	Пригодницький роман	Григорій Многогрішний; Родина Сірків: Наталка, Гриць, батьки – Денис Сірко та Сірчиха; майор НКВС Медвин; сім'я Морозів.	Зображення трагічної долі людини – особистості в радянському тоталітарному режимі. Перемога добра над злом; за будь-яких обставин кожен перед усім має бути Людиною «Краще вмерти біжучи, ніж жити гниючи» «Сміливі завжди мають щастя»